

KAJIAN KEBERKESANAN PROGRAM DAKWAH DI
SEKOLAH-SEKOLAH MENENGAH KEMENTERIAN
PELAJARAN MALAYSIA

DISEDIAKAN OLEH :
PUSAT PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN (CTL)
INSTITUT PENDIDIKAN
UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA MALAYSIA

***KAJIAN KEBERKESANAN
PROGRAM DAKWAH
DI SEKOLAH-SEKOLAH
MENENGAH
KEMENTERIAN PELAJARAN
MALAYSIA***

DISEDIAKAN OLEH:

**PUSAT PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN (CTL)
INSTITUT PENDIDIKAN
UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA MALAYSIA**

DISEDIAKAN UNTUK:

**BAHAGIAN PENDIDIKAN ISLAM
KEMENTERIAN PELAJARAN MALAYSIA**

Centre for Teaching and Learning
Institute of Education
International Islamic University Malaysia
Jalan Gombak,
53100 Kuala Lumpur
Tel: 03-61965911/5912/5913
Fax: 03-61964851
E-mel: ctl@iiu.edu.my
Laman Web: <http://www.iiu.edu.my/ctl/>

© Centre for Teaching and Learning, Institute of Education, IIUM
Terbitan Pertama 2010

Hak cipta terpelihara. Setiap bahagian daripada terbitan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dipindahkan kepada bentuk lain, sama ada dengan cara elektronik, mekanik, gambar, rakaman dan sebagainya tanpa izin pemilik hak cipta terlebih dahulu.

PASUKAN PENYELIDIK

KAJIAN KEBERKESANAN PROGRAM DAKWAH DI SEKOLAH-SEKOLAH MENENGAH KEMENTERIAN PELAJARAN MALAYSIA

1. Dr Arifin Bin Mamat (Ketua Penyelidik)
Penolong Profesor/ Pensyarah Kanan
Institut Pendidikan
Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
2. Dr Muhamad Zahiri Bin Awang Mat
Penolong Profesor/ Pensyarah Kanan
Institut Pendidikan
Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
3. Dr Joharry Bin Othman
Penolong Profesor/ Pensyarah Kanan
Institut Pendidikan
Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
4. Dr. Nik Ahmad Hisham Bin Ismail
Profesor Madya
Pengarah
Institut Pendidikan
Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
5. Nurul Amali Bin Mohd Shamsudin
Penolong Pengarah
Bahagian Pendidikan Islam
Kementerian Pelajaran Malaysia
6. Zaib Bin Ngah
Penolong Pengarah
Bahagian Pendidikan Islam
Kementerian Pelajaran Malaysia

RINGKASAN EKSEKUTIF

Tujuan kajian ini dilaksanakan adalah untuk mengetahui keberkesanan program dakwah yang dijalankan di sekolah-sekolah menengah di Malaysia. Lebih khusus lagi, ianya dilakukan bertujuan untuk mengenalpasti persepsi dan penglibatan guru, pelajar dan pihak pentadbiran dalam program dakwah. Ia juga bertujuan untuk mengkaji keberkesanan program dakwah yang dirancang dan dilaksanakan di sekolah.

Kajian ini menggunakan metodologi campuran (mixed methods) yang menggabungkan kaedah kuantitatif dan kualitatif. Data-data yang dikumpul adalah berdasarkan senarai semak, soal selidik dan protokol temubual. Ianya melibatkan sekolah-sekolah di seluruh Malaysia menerusi enam (6) zon yang dipilih melalui kaedah 'stratified sampling' iaitu Zon Utara, Zon Tengah, Zon Timur, Zon Selatan, Zon Sabah dan Zon Sarawak. Dua belas (12) buah sekolah telah terlibat dalam kajian ini. Seramai seribu seratus dan lapan puluh satu (1181) orang pelajar telah terlibat sebagai responden. Responden guru adalah seramai dua ratus lapan puluh tiga (283) orang. Manakala lapan belas (18) orang pentadbir telah terlibat dengan temuduga.

Hasilnya, data yang diperolehi menunjukkan bahawa program dakwah adalah berkesan dan diperlukan untuk dilaksanakan di sekolah. Pengisian program yang dirancang juga baik, didapati berkesan serta memenuhi keperluan pelajar. Pelajar juga bertambah dari aspek nilai positif dan keyakinan diri. Semua guru terlibat samada Islam atau bukan Islam dalam menjayakan program dakwah di sekolah. Namun begitu dari aspek gender, dapatan kajian

menunjukkan pelajar perempuan mempunyai persepsi atau jawapan yang jauh lebih positif (lebih setuju) berbanding dengan pelajar lelaki terhadap program dakwah secara keseluruhannya.

Kesimpulannya, program dakwah di sekolah-sekolah menengah di Malaysia adalah diperlukan dan berkesan dalam membentuk nilai-nilai positif pelajar. Oleh itu, program dakwah di sekolah wajar diteruskan dengan mengambil kira beberapa penambahbaikan yang diperlukan.

KANDUNGAN

PERKARA

MUKA SURAT

Tajuk Kajian	
Hakcipta	
Senarai Penyelidik	
Ringkasan Eksekutif	i
Kandungan	iii

BAB SATU: LATARBELAKANG KAJIAN

Pengenalan	1
Objektif Kajian	4
Kaedah Kajian	5
Instrumen Kajian	6
Kaedah Persampelan	9
Kaedah Pengumpulan dan Analisa Data Kajian	11

BAB DUA: DAPATAN KAJIAN GURU

BAHAGIAN PERTAMA	
Latarbelakang Responden	13
BAHAGIAN KEDUA	
A. Penglibatan	24
B. Perancangan	30
C. Pemantauan	35
D. Keberkesanan	40
E. Keperluan	46
AKTIVITI PROGRAM DAKWAH SEKOLAH	53

BAB TIGA: DAPATAN KAJIAN PELAJAR

BAHAGIAN PERTAMA Latarbelakang Responden	57
---	-----------

BAHAGIAN KEDUA	
A. Penglibatan	62
B. Keberkesanan	67
C. Keperluan	80
D. Pengisian	86

BAB EMPAT: DAPATAN KAJIAN KUALITATIF (TEMUBUAL) PENTADBIR SEKOLAH	92
--	-----------

BAB LIMA: ANALISA KAJIAN

BAHAGIAN PERTAMA: Analisa Umum	110
--------------------------------	------------

BAHAGIAN KEDUA: Analisa Berdasarkan Zon	117
---	------------

BAB ENAM: RUMUSAN DAN CADANGAN	132
---------------------------------------	------------